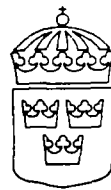

Regeringens proposition

1992/93:116

om ersättningsnivåer för vissa pensionsförmåner
m.m.

Prop.
1992/93:116

Regeringen föreslår riksdagen att anta de förslag som tagits upp i bifogade utdrag ur regeringsprotokollet den 29 oktober 1992.

På regeringens vägnar

Carl Bildt

Bo Könberg

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att metoden för värdesäkring av pensionsförmåner m.m. med hjälp av basbeloppet skall ligga fast. Vid beräkning av folk- och tilläggs pension i form av ålderspension, förtidspension, efterlevandepension och barntillägg enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring, pensionstillskott enligt lagen (1969:205) om pensionstillskott, hustrutillägg enligt lagen (1962:392) om hustrutillägg och kommunalt bostadstillägg till folkpension samt delpension enligt lagen (1979:84) om delpensionsförsäkring föreslås dock att basbeloppet minskat med två procent används.

Vidare föreslås att lagen (1991:162) om särskilt kommunalt bostadstillägg till folkpension skall ges förlängd giltighet till utgången av år 1993.

Slutligen föreslås särskilda regler för utbetalning av statsbidrag till kommunalt bostadstillägg till folkpension och särskilt kommunalt bostadstillägg till folkpension för år 1993.

1 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 6 § lagen (1962:381) om allmän försäkring¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.
6 §²

Inom den allmänna försäkringen skall de beräkningar, som anges i denna lag, göras med anknytning till ett *basbelopp*.

Inom den allmänna försäkringen skall de beräkningar, som anges i denna lag, göras med anknytning till ett *basbelopp*. *Vissa beräkningar skall dock göras med anknytning till ett särskilt basbelopp enligt vad som anges i tredje stycket.*

Basbeloppet fastställs av regeringen för varje år och utgör 29 700 kronor multiplicerat med det tal (jämförelsetal) som anger förhållandet mellan det allmänna prisläget i oktober året före det som basbeloppet avser och prisläget i oktober 1989. Därvid skall bortses från de prisförändringar som följer av ändringar av den statliga fastighetsskatten, av indirekta skatter och av räntebidrag inom bostadsbidragssystemet, allt i den mån åtgärderna vidtagits för att finansiera den sänkning av den statliga inkomstskatten som genomförs åren 1990 och 1991. Basbeloppet avrundas till närmaste hundratal kronor.

Det särskilda basbeloppet utgör det enligt andra stycket fastställda beloppet minskat med två procent och används vid beräkning av

a) folkpension i form av ålderspension, förtidspension och efterlevandepension enligt 6-8 kap. samt änkepension, barnpension och barn tillägg som uppbärs med stöd av övergångsbestämmelserna till lagen (1988:881) om ändring i denna lag,

b) allmän tilläggspension i form av ålderspension, förtidspension och efterlevandepension enligt 12-14 kap. samt änkepension och barnpension som uppbärs med stöd av övergångsbestämmelserna till lagen (1988:881) om ändring i denna lag.

¹ Lagen omtryckt 1982:120.

² Senaste lydelse 1990:656.

I fråga om efterlevandepension som utgörs av barnpension skall det särskilda basbeloppet inte användas när det gäller den beloppsgräns som anges i 8 kap. 3 § andra meningen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1993 och tillämpas första gången på förmåner som beräknas med ledning av basbeloppet för år 1993.

2 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1979:84) om delpensionsförsäkring

Härigenom föreskrivs att 11 § lagen (1979:84) om delpensionsförsäkring skall ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*11 §¹

Delpension fastställs till det belopp som motsvarar 65 procent av den försäkrades pensionsunderlag.

Fastställd delpension anknyts till basbeloppet och omräknas vid förändring av detta.

Fastställd delpension anknyts till basbeloppet och omräknas vid förändring av detta. *Därvid skall 1 kap. 6 § tredje stycket lagen (1962:381) om allmän försäkring tillämpas.*

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1993 och tillämpas första gången på delpension som beräknas med ledning av basbeloppet för år 1993.

¹ Senaste lydelse 1987:202.

3 Förslag till Lag om ändring i lagen (1969:205) om pensionstillskott

Prop. 1992/93:116

Härigenom föreskrivs att 2 och 2 a §§ lagen (1969:205) om pensionstillskott skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §¹

Pensionstillskottet till ålderspension, omställningspension, särskild efterlevandepension eller änkepension är femtiofyra procent av basbeloppet enligt 1 kap. 6 § lagen (1962:381) om allmän försäkring, om inte annat följer av bestämmelserna i andra och tredje styckena.

Pensionstillskottet till ålderspension, omställningspension, särskild efterlevandepension eller änkepension är femtiofyra procent av *det särskilda* basbeloppet enligt 1 kap. 6 § lagen (1962:381) om allmän försäkring, om inte annat följer av bestämmelserna i andra och tredje styckena.

För den som har börjat att ta ut sin ålderspension tidigare eller senare än den månad under vilken han fyller sextiofem år är pensionstillskottet det belopp som framkommer om det i första stycket angivna procenttalet minskas eller ökas i motsvarande mån som pensionen skall minskas eller ökas enligt 6 kap. lagen om allmän försäkring.

Pensionstillskottet till änkepension, som enligt 8 kap. 4 § andra eller tredje stycket lagen om allmän försäkring i detta lagrumms lydelse vid utgången av år 1989 betalas ut med minskat belopp, är det belopp som framkommer om det i första stycket angivna procenttalet minskas i motsvarande mån. Pensionstillskottet till halv respektive en fjärdedels ålderspension är hälften av respektive en fjärdedel av det pensionstillskott som angetts i första eller andra stycket. För den som har två tredjedelar av hel särskild efterlevandepension eller halv sådan pension eller har änkepension, som med tillämpning av punkt 6 i övergångsbestämmelserna till lagen (1988:881) om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring betalas ut med viss andel av en oreducerad sådan pension, är pensionstillskottet motsvarande andel av det pensionstillskott som angetts i första stycket.

2 a §²

Pensionstillskottet till förtidspension är etthundrafyra procent av basbeloppet enligt 1 kap. 6 § lagen (1962:381) om allmän försäkring, om inte annat följer av bestämmelserna i andra stycket.

Pensionstillskottet till förtidspension är etthundrafyra procent av *det särskilda* basbeloppet enligt 1 kap. 6 § lagen (1962:381) om allmän försäkring, om inte annat följer av bestämmelserna i andra stycket.

För den som har två tredjedelar av hel förtidspension eller halv förtidspension är pensionstillskottet motsvarande andel av det pensionstillskott som anges i första stycket. För den som får förtidspension för tid efter

¹ Senaste lydelse 1992:379.

² Senaste lydelse 1990:775.

det att ålderspension upphört att betalas ut enligt 6 kap. 3 § lagen om allmän försäkring skall pensionstillskottet minskas i motsvarande mån som förtidspensionen minskas enligt 7 kap. 4 § andra stycket lagen om allmän försäkring.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1993 och tillämpas första gången på pensionstillskott som beräknas med ledning av basbeloppet för år 1993.

Lag om fortsatt giltighet av lagen (1991:162) om särskilt kommunalt bostadstillägg till folkpension

Härigenom föreskrivs att lagen (1991:162) om särskilt kommunalt bostadstillägg till folkpension, som gäller till utgången av år 1992¹, skall fortsätta att gälla till utgången av år 1993.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1993.

¹ Lagen senast förlängd 1991:1986.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 29 oktober 1992

Närvarande: statsministern Bildt, ordförande, och statsråden B. Westerberg, Friggebo, Johansson, Laurén, Hörnlund, Olsson, Svensson, af Ugglas, Dinkelspiel, Thurdin, Hellsvik, Wibble, Björck, Könberg, Odell, Lundgren, Unckel, P. Westerberg,

Föredragande: statsrådet Könberg

Proposition om ersättningsnivåer för vissa pensionsförmåner m.m.

1 Inledning

Regeringen har i proposition 1992/93:50 om åtgärder för att stabilisera den svenska ekonomin aviserat olika åtgärder på pensionsområdet i syfte att minska kostnaderna för det allmänna pensionssystemet. Propositionen bygger på den överenskommelse som träffats mellan regeringen och det socialdemokratiska arbetarepartiet. Jag kommer i det följande att lämna vissa förslag till åtgärder i enlighet med den träffade överenskommelsen.

2 Sänkta ersättningsnivåer på pensionsområdet

Mitt förslag: Metoden för värdesäkring av pensionsförmåner m.m. med hjälp av det s.k. basbeloppet enligt 1 kap. 6 § lagen (1962:381) om allmän försäkring ligger fast. Vid beräkning av folk- och tilläggspension i form av ålderspension, förtidspension, efterlevandepension och barn tillägg enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring, pensionstillskott enligt lagen (1969:205) om pensionstillskott, hustrutillägg enligt lagen (1962:392) om hustrutillägg och kommunalt bostadstillägg till folkpension samt delpension enligt lagen (1979:84) om delpensionsförsäkring används dock basbeloppet minskat med 2 %.

Skälen för mitt förslag: Den uppgörelse som träffats mellan regeringen och det socialdemokratiska arbetarepartiet syftade till att komma till rätta med problemen i den svenska ekonomin. Detta förutsattes ske bl.a. genom en minskning av de offentliga utgifterna. En rad åtgärder har som jag nämnt föreslagits eller aviserats i regeringens proposition

1992/93:50 om åtgärder för att stabilisera den svenska ekonomin. Dessa åtgärder har i stor utsträckning berört den yrkesverksamma befolkningen. I överenskommelsen har det därför också ansetts motiverat att föreslå åtgärder på pensionsområdet.

Pensionsförmånerna är värdesäkrade med hjälp av det s.k. basbeloppet. Detta fastställs varje år med utgångspunkt från förändringarna i konsumentpriserna. Beräkningsgrunderna för basbeloppet bör ligga fast. Vid beräkning av vissa pensionsförmåner bör emellertid basbeloppet minska med 2 %. Denna reduktion bör göras vid beräkning av folk- och tilläggs-pension i form av ålderspension, förtidspension, efterlevandepension och barnstillägg enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring, pensionstillskott enligt lagen (1969:205) om pensionstillskott, hustrutillägg enligt lagen (1962:392) om hustrutillägg och kommunalt bostadstillägg till folkpension samt delpension enligt lagen (1979:84) om delpensionsförsäkring. Handikappersättning och vårdbidrag berörs inte av reduktionen. Inte heller berörs särskilt pensionstillägg enligt lagen (1990:773) om särskilt pensionstillägg för långvarig vård av sjukt eller handikappat barn.

För att mildra effekterna för de sämst ställda pensionärerna bör denna grupp tillföras ca 500 miljoner kronor. Jag avser att senare återkomma med förslag till hur dessa medel skall disponeras. Åtgärderna beräknas sammantaget minska pensionsutgifterna med ca 3 000 miljoner kronor.

Förslagen föranleder ändringar i lagen (1962:381) om allmän försäkring, lagen (1979:84) om delpensionsförsäkring och lagen (1969:205) om pensionstillskott.

De föreslagna ändringarna i lagen om allmän försäkring får effekter också på hustrutillägg enligt lagen (1962:392) om hustrutillägg och kommunalt bostadstillägg till folkpension.

3 Särskilt kommunalt bostadstillägg till folkpension

Mitt förslag: Giltighetstiden för lagen (1991:162) om särskilt kommunalt bostadstillägg till folkpension, som gäller till utgången av år 1992, förlängs till utgången av år 1993.

Skälen för mitt förslag: Särskilt kommunalt bostadstillägg till folkpension (SKBT) utges sedan den 1 januari 1991 till pensionärer som är berättigade till kommunalt bostadstillägg (KBT) och som på grund av storleken på sin pension och utgift för bostaden inte når upp till Socialstyrelsens socialbidragsnorm. Lagen, som redan från början tidsbegränsades i avvaktan på förslag från kommittén för översyn av kommunalt bostadstillägg (S 1991:06), gavs förlängd giltighetstid till den 31 december 1992 efter förslag av kommittén.

Kommittén överlämnade sitt betänkande, SOU 1992:21 Bostadsstöd till pensionärer, i mars 1992. Betänkandet har remissbehandlats och beredning av ärendet pågår. Regeringen har i propositionen 1992/93:36 om vissa frågor inom den kommunala ekonomin bedömt att ett förstälignande av KBT enligt utredningens förslag inte kan ske under år 1993. Mot denna bakgrund föreslår jag att SKBT skall utges även under år 1993.

Med utgångspunkt från Riksförsäkringsverkets beräkningar angående de förväntade kostnaderna för SKBT under år 1993 och med beaktande av hyresutvecklingen har jag beräknat merbelastningen under budgetåret 1992/93 på anslaget Bidrag till kommunala bostadstillägg till folkpension till 40 miljoner kronor utöver statsbudgetens anslagsbelopp. Jag återkommer i samband med 1993 års budgetproposition om medelsbehovet för budgetåret 1993/94.

4 Statsbidrag till kommunalt bostadstillägg till folkpension

Min bedömning: En kommun skall, utöver ordinarie statsbidrag till kommunalt bostadstillägg till folkpension (KBT), erhålla statsbidrag med 75 % av kommunens kostnader för KBT under år 1993 inom den statsbidragsberättigande delen av KBT. Statsbidraget utbetalas månadsvis med en tolfedel varje månad. På motsvarande sätt skall en kommun, utöver ordinarie statsbidrag till särskilt kommunalt bostadstillägg till folkpension (SKBT), erhålla statsbidrag med 60 % av kommunens kostnader för SKBT under år 1993.

Skälen för mitt förslag: Under förra riksmötet beslutade riksdagen om ett nytt statligt utjämningsbidrag till kommunerna (prop. 1991/92:150 del II, bet. 1991/92:FiU29, rskr. 1991/92:345). Härvid förutsattes bl.a. att bostadsstödet till pensionärer skulle överföras till statligt huvudmannaskap fr.o.m. den 1 januari 1993. För att ekonomiskt reglera denna förändring minskades den totala statsbidragsramen till kommunerna med 4 860 miljoner kronor för år 1993, vilket belopp motsvarade kommunernas statsbidragsberättigade nettokostnad för KBT och SKBT under året. Denna summa skulle lyftas av kommunerna genom det ändrade huvudmannaskapet.

Enligt gällande regler får kommunerna statsbidrag med 25 % av sina kostnader för KBT. Som förutsättning för att statsbidrag skall lämnas gäller att bostadstilläggen enligt kommunens grunder, oberoende av bostadens storlek täcker minst 80 % av varje del av den månatliga bostadskostnad som överstiger 80 kronor, men inte 1 900 kronor, för en ogift pensionär och 2 050 kronor, för ett pensionärspar. Statsbidrag

lämnas inte för kommunens kostnader utanför de angivna intervallen. Statsbidrag för ett visst år utanordnas med en tolfedel den 18:e varje månad. Statsbidrag lämnas vidare till en kommun med 40 % av kommunens kostnader för SKBT. Statsbidraget för SKBT utanordnas samtidigt som statsbidraget för KBT.

Ett förstatligande av bostadsstödet till pensionärerna bedöms, som jag angivit (avsnitt 3), inte kunna ske under år 1993. Till följd av den reglering jag redovisat måste reglerna för statsbidrag kompletteras för år 1993. Det belopp som lyfts av kommunerna för år 1993 måste således återföras till kommunerna. Jag föreslår att denna återföring sker på följande sätt.

Statsbidrag lämnas till kommunerna dels med ordinarie statsbidrag till KBT enligt förordningen (1979:830) om statsbidrag till kommunalt bostadstillägg till folkpension, dels i form av ett särskilt statsbidrag med 75 % av kommunens kostnader för KBT under år 1993 inom den statsbidragsberättigande delen av KBT. Statsbidraget utbetalas månadsvis med en tolfedel varje månad. En bestämmelse med denna innebörd bör tas in i nämnda förordning.

På motsvarande sätt lämnas statsbidrag dels med ordinarie statsbidrag till SKBT enligt förordningen (1991:228) om statsbidrag till särskilt kommunalt bostadstillägg till folkpension, dels i form av ett särskilt statsbidrag med 60 % av kommunens kostnader för SKBT under år 1993. En bestämmelse med sådan innebörd bör därför tas in i nämnda förordning.

Om statens totala kostnader för det särskilda statsbidraget på 75 resp. 60 % för KBT och SKBT under år 1993 avviker från den summa på 4 860 miljoner kronor som tidigare lyfts av kommunerna bör skillnaden regleras mellan staten och kommunerna som kollektiv under år 1994. Den sammantagna effekten för staten respektive kommunerna år 1993 bör bli neutral i förhållande till vad som skulle ha blivit fallet med nuvarande regler.

5 Upprättade lagförslag

I enlighet med vad jag nu har anfört har inom Socialdepartementet upprättats förslag till

1. lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring,
2. lag om ändring i lagen (1979:84) om delpensionsförsäkring,
3. lag om ändring i lagen (1969:205) om pensionstillskott,
4. lag om fortsatt giltighet av lagen (1991:162) om särskilt kommunalt bostadstillägg till folkpension.

6 Hemställan

Prop. 1992/93:116

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen att anta förslagen till

1. lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring,
2. lag om ändring i lagen (1979:84) om delpensionsförsäkring,
3. lag om ändring i lagen (1969:205) om pensionstillskott,
4. lag om fortsatt giltighet av lagen (1991:162) om särskilt kommunalt bostadstillägg till folkpension.

7 Beslut

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att anta de förslag som föredraganden har lagt fram.

Proposition	1
Propositionens huvudsakliga innehåll	1
Propositionens lagförslag	2
Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 29 oktober 1992	8
1 Inledning	8
2 Sänkta ersättningsnivåer på pensionsområdet	8
3 Särskilt kommunalt bostadstillägg till folkpension	9
4 Statsbidrag till kommunalt bostadstillägg till folkpension	10
5 Upprättade lagförslag	11
6 Hemställan	12
7 Beslut	12

